

Edward Bach
M.B., B.S., M.R.C.S., L.R.C.P., D.P.H.

Dvanáct léčitelů a další léčivé esence

Konečné vydání

POPRVÉ VYDÁNO 1933

NOVÉ A UPRAVENÉ VYDÁNÍ 1934

NOVÉ A ROZŠÍŘENÉ VYDÁNÍ 1936

DRUHÉ ROZŠÍŘENÉ VYDÁNÍ 1941

KONEČNÉ VYDÁNÍ Z ROKU 1941 S BIBLIOGRAFICKÝMI POZNÁMKAMI,
ÚVODEM A POZNÁMKAMI POD ČAROU Z ROKU 2011

Z anglického originálu přeložila Zuzana Sánchez
Jazyková úprava Jiří Studničný

© 2011, 2012 The Bach Centre

Kopírování a distribuce této publikace jsou povoleny pro nekomerční účely,
pokud se nic nezmění. Všechna další práva vyhrazena.

1.1

The Dr Edward Bach Centre
Mount Vernon
Bakers Lane
Brightwell-cum-Sotwell
Oxon OX10 0PZ
United Kingdom

*Tato práce o uzdravování byla napsána,
zveřejněna a rozdána, aby si lidé jako vy mohli
sami pomoci, ať už v nemoci nebo aby si
uchovali zdraví a sílu.*

- citát z proslovu Edwarda Bacha,
který pronesl při svých 50. narozeninách
24. září 1936

ÚVODNÍ SLOVO VYDAVATELE

Počátky knihy *Dvanáct léčitelů a další léčivé esence* (*The Twelve Healers and Other Remedies*) spadají do únorového vydání listu *Homeopathic World* z roku 1930. V něm lékař Edward Bach, který se stal homeopatem, publikoval pod názvem "Některé nové léky a nová využití" zprávu o pěti léčivých prostředcích na rostlinné bázi, z nichž tři – Netýkavka žlázonosná (*Impatiens*), Kejklička skvrnitá (*Mimulus*) a Bílá lesní réva (*Clematis*) – se staly základem Bachova systému květových esencí. Esence byly homeopatickými přípravky, připravenými roztíráním a třepáním. Květové esence, jak je známe dnes, začaly později téhož roku s objevem nové metody přípravy pomocí slunce.

Do roku 1932 vzrostl počet léčivých esencí na dvanáct a Bach o nich zahrnul zprávu do knížky nazvané *Osvobod' se* (*Free Thyself*). Na jaře následujícího roku 1933 začal hledat nové léčebné prostředky a také našel čas na psaní a další publikování včetně dvou článků, "Twelve Great Remedies" a "Twelve Healers", z nichž ten druhý vyšel v Epsomu a knížka *Dvanáct léčitelů* (*The Twelve Healers*) vyšla v Marlow. O mnoho let později vzpomíná Nora Weeks na to, jak byl tento rukopis

...otiskem v místní letákové podobě a on [Bach] se rozhodl prodávat kopii za dvě pence, aby si to všichni mohli dovolit koupit a měli tak užitek z

bylinných léčivých esencí. Doufal, že tímto způsobem pokryje náklady na tisk letáku, protože neměl jako obvykle peněz nazbyt, ale pokud někdo chtěl poslat výtisky, poslal je všem, ale vždy za ně zapomněl žádat dvě pence.¹

V srpnu 1933 napsal do vydavatelství The CW Daniel Company, která před několika lety vydala jeho knihu *Uzdrav se (Heal Thyself)*. Poslal mu kopii pamfletu *Dvanáct léčitelů* a nějaký doplňující strojopis s názvem „The Four Helpers“, ve kterém představil nové léčivé esence objevené tohoto roku. Na podzim Daniels otiskl *Dvanáct léčitelů a čtyři pomocníci (The Twelve Healers and Four Helpers)*. O rok později v červenci 1934 vyšlo druhé vydání, které zahrnovalo další tři léčivé esence: *Dvanáct léčitelů a sedm pomocníků (The Twelve Healers and Seven Helpers)*.

Do podzimu 1935 objevil Bach dalších devatenáct léčivých esencí spolu s metodou přípravy vařením. Když měl 38 léčivých esencí, oznámil, že je systém kompletní. Napsal do The CW Daniel Company a požádal je o vytisknutí dvoustránkového letáku se stručnou informací o nových léčivých esencích a vložil ho do zbývajících zásob publikací *Dvanáct léčitelů a sedm pomocníků*. To bylo přechodné řešení, brzy však začal pracovat na nové, finální verzi knihy.

Toto poslední vydání doznalo kompletní změny v prezentaci léčivých esencí. Počínaje prvním vydáním u The CW Daniel, začal Bach rozlišovat mezi *léčiteli* (12 základních léčivých esencí) a *pomocníky* (7 léčivých esencí pro dlouhodobé stavy používané v případě, že výběr z léčitelů není jasný). Teď,

1 Nora Weeks, *Lékařské objevy Edwarda Bacha (The Medical Discoveries of Edward Bach)*, kapitola XVI.

když měl zahrnout do systému dalších devatenáct léčivých esencí, se domníval, že každá nová léčivá esence může odpovídat jednomu z léčitelů nebo pomocníků.

Nějakou dobu pracoval na návrhu, který ale nebyl nikdy dokončen. Možná mu do cesty vstoupila dokonalá jednoduchost, kterou považoval za tak správnou. Možná některé léčivé esence nezapadly přirozeně na své místo. Nejpravděpodobněji ale pochyboval o tom, zda uspořádání má nějaký praktický význam: "třicet osm různých stavů ... jednoduše popsaných" bylo postačující „ke zjištění stavu nebo směsi stavů, které jsou přítomny, a postačující k nalezení odpovídající léčivé esence.“² Je opravdu jedno, zda lidé skončí u léčitelů nebo u pomocníků, nebo u žádného, nebo u obou?

Nakonec se Bach od rozlišování mezi léčiteli a pomocníky úplně odklonil a místo toho roztřídil 38 léčivých esencí do sedmi obecných kapitol. Byl tak důkladný, že jeho vydavatelé měli obavy z vlivu takové změny na čtenáře knihy. Odepsali autorovi:

Zaznamenali jsme, že ponecháváte název Dvanáct léčitelů, nicméně kniha v současné podobě nenaznačuje, co oněch Dvanáct léčitelů je. Navrhujeme, aby Dvanáct léčitelů bylo označeno hvězdičkou, a aby tato skutečnost byla poznamenána v Úvodu.³

Bach nebral na vědomí požadavek na označení prvních dvanácti, ale přidal na konec Úvodu několik vět vysvětlujících

2 Z Bachova úvodu ke knize *Dvanáct léčitelů a další léčivé esence*; viz str.13.

3 Dopis od The CW Daniel Co Ltd pro Edwarda Bacha, 27.července 1936.

titul knihy. Ve fázi korektur vydavatelé postoupili - rozmístili hvězdičky sami a přidali svoji vlastní závěrečnou větu:

Dovolili jsme si [...] přidat k doplňkové poznámce v Úvodu následující: "Původních dvanáct je označeno hvězdičkami." Přidali jsme hvězdičky k názvům v kapitole Léčivé esence a v seznamu názvů.⁴

Dokončená kniha *Dvanáct léčitelů a další léčivé esence* byla vydána k Bachovým 50. narozeninám 24. září 1936. V souladu s pokyny autora vydavatelé stáhli a zlikvidovali zbývající zásoby předchozího vydání. Jak připomíná Nora Weeks,

bylo vždy jeho zvykem zničit jakékoli poznámky z průběhu výzkumů okamžitě po dosažení konečných závěrů a zveřejnění výsledků. Cítil, že tak nebude docházet ke konfliktním záležitostem a zmatkům u začátečníků. Jeho cílem je, aby léčení nemocí bylo jednoduchou záležitostí, a byl tak odstraněn strach přítomný v myslích většiny lidí při pomyšlení na nemoc.⁵

Vydání z roku 1936 bylo posledním za života Dr. Bacha. Ale jen několik týdnů po jeho vydání psal, že je třeba ho přepracovat, aby více obhajoval jednoduchost celého systému. "Pokud to při dalším vydání *Dvanácti léčitelů* bude nutné," napsal svému příteli Victoru Bullenovi, "musíme mít delší úvod, pevně potvrzující neškodnost, jednoduchost a zázračnou léčivou sílu esencí."⁶

4 Dopis od The CW Daniel Co Ltd pro Edwarda Bacha, 31.července 1936.

5 Nora Weeks, *Lékařské objevy Edwarda Bacha*, kapitola XX.

6 Dopis Victoru Bullenovi s datem 26.října 1936.

Bach diktoval tento delší úvod své asistence Noře Weeks 30. října 1936. Byl to jeden z posledních činů jeho života. O měsíc později 27. listopadu zemřel ve spánku.

Jak slíbila, poslala Nora Weeks začátkem prosince 1936 nové podklady do vydavatelství The CW Daniel Company. Byla to jediná významná změna ve vydání z roku 1941, takže tento text je, vlastními slovy Dr. Bacha⁷, možné považovat za definitivní verzi knihy.

Knihy *Dvanáct léčitelů a další léčivé esence* se od té doby stále vydává. Byla přeložena do většiny hlavních jazyků - ne vždy úspěšně - a prošla bezpočtem vydání. Za ta léta zůstaly originální popisy léků posvátné.⁸ Jiné části textu však byly otevřeny k editaci a aktualizaci. Následujícíce Bachova vzoru, zacházeli správci Bachova centra s *Dvanácti léčiteli* jako s živým textem, jehož úkolem je představit a zachovat jednoduchost systému.

Svět se změnil a už není tak důležité, aby *Dvanáct léčitelů* bylo aktualizováno stále stejným způsobem. Máme jiné možnosti, jak prezentovat informace o dávkování a práci se zvířaty, atd.: webové stránky, sociální sítě, školení a odborné knihy na všechno počínaje výběrem esencí pro koně až po své vlastní.

Úkolem dneška je ctít původní dílo Edwarda Bacha a jeho přání pro budoucnost. Byl by určitě zklamán tím, že vydání před rokem 1936 by byla opět publikována a znovu interpretována a komplikovala by tak již hotový systém.

7 Kromě drobných změn v části zpracované Norou Weeks pro vydání z roku 1941: viz. poznámka podčarou strana 33.

8 Výjimkou bylo odstranění jedné věty z Bachova popisu Dvanácterníku penízkovitého – viz. poznámka pod čarou v hlavním textu.

Máme pocit, že nastal správný čas, aby se kladl důraz na konečné vydání z roku 1941, bez změny jediného slovo, a poznámkami pak vést čtenáře pod povrch textu.

Zároveň spolupracujeme s Bachovou nadací registrovaných praktiků (Bach Foundation Registered Practitioners) po celém světě na vytváření nových překladů tohoto vlivného díla do co nejvíce jazyků. Mnoho ze stávajících překladů obsahuje vážné chyby a lhůta na přípravu konečného cizojazyčného vydání již dávno vypršela.

Podzim roku 2011, což je 75. výročí úmrtí Dr. Bacha a 125. výročí jeho narození, se zdá být vhodným časem k nabídnutí tohoto daru.

Judy Ramsell Howard
Stefan Ball

*THE
TWELVE HEALERS*

and Other Remedies

By

Edward Bach

M.B., B.S., M.R.C.S., L.R.C.P., D.P.H.

ÚVOD

Tento systém léčení je tím nejdokonalejším, který kdy byl lidstvu v jeho živé paměti dán.⁹ Má sílu léčit nemoc a ve své jednoduchosti jej lze používat i v domácnosti.

Je to právě jeho jednoduchost spolu s komplexními léčivými účinky, jež jsou tak vynikající.

Není potřeba žádná věda ani žádné znalosti kromě jednoduchých metod zde popsanych; největší prospěch z tohoto od boha seslaného daru budou mít ti, kdo ho uchovají čistým, tak jak je: osvobozený od vědy a od teorií, neboť vše v přírodě je jednoduché.

Tato božsky zjevená metoda léčení nám ukazuje, že to jsou naše obavy, starosti, úzkosti a podobné pocity, které otevírají cestu k vpádu nemoci. A tak léčením našich strachů, starostí, obav a podobně se nejen osvobozujeme od nemoci, ale byliny seslané z milosti stvořitele všeho nejen odstraňují naše strachy a obavy, ale zanechávají nás šťastnějšími a lepšími.

Vzhledem k tomu, že byliny léčí naše strachy, úzkosti, starosti, naše chyby a nedostatky musíme tyto pocity rozpoznávat, a pak nemoc, ať je jakákoliv, nás opustí.

Ještě je třeba dodat: I když chápající mysl toto vše již zná, nechť je dostatek lidí, nezatížených trendy vědy, kteří by

9 Prvních sedm odstavců Úvodu Bach diktoval, po roce 1936 byla edice publikována. Více informací viz. Úvodní slovo vydavatele.

používali těchto darů od boha pro pomoc a požehnání všech ostatních kolem sebe.

Tedy, za všemi nemocemi leží naše strachy, úzkosti, naše chamtivost, naše libosti a nelibosti. Vyhledávejme je a lečme je a s jejich uzdravením odejde i nemoc, kterou trpíme.

Od nepaměti je známo, že boží prozřetelnost vložila do přírody prevenci a léčbu nemoci prostřednictvím bohem obohacených bylin, rostlin a stromů.¹⁰ Léčivé prostředky přírody popsané v této knize prokázaly, že jsou požehnány nad ostatními ve své práci milosrdenství a že jim byla dána síla léčit všechny druhy nemocí a utrpení.

V případě léčení těmito prostředky není brán zřetel na povahu nemoci. Jednotlivec je léčen, a jakmile se uzdraví, nemoc odezní, je zahnána zvyšujícím se zdravím.

Je známo, že stejná nemoc může mít odlišné projevy na různých lidech; jsou to právě projevy, které je třeba léčit, protože ty vedou ke skutečné příčině.

Mysl, jakožto nejjemnější a nejcitlivější část těla, ukazuje začátek a průběh nemoci s mnohem vyšší určitostí než tělo, takže perspektiva mysli je brána jako průvodce k výběru potřebné esence či esencí.

Nálada v nemoci je jiná než v běžném životě, a kdo si dokáže všimnout této změny často před, a někdy i dlouho předtím, než se nemoc objeví, může léčba zcela zabránit projevu nemoci. Pokud se nemoc již nějaký čas projevuje, opět nás nálada nemocného přivede ke správné esenci.

Nehleďte vůbec na nemoc, myslíte jen na perspektivu života trpícího.

¹⁰ Tato věta označuje začátek kratšího úvodu, který se objevuje ve vydání z roku 1936.

Třicet osm různých stavů je jednoduše popsáno a nemělo by být obtížné nalézt takový stav nebo takovou směs stavů, které se u nás nebo u druhých projevují, aby bylo možno poskytnout potřebnou esenci pro účinnou léčbu.

Název¹¹ *Dvanáct léčitelů* byl zvolen i pro tuto knihu, neboť je znám mnoha čtenářům.

Úleva od utrpení byla tak přesvědčivá a blahodárná, i když existovalo pouze dvanáct esencí, že bylo považováno za nezbytné představit je veřejnosti hned, bez čekání na objevení zbývajících dvaceti šesti, které doplňují sadu. Původních dvanáct je označeno hvězdičkou.

11 Tento a následující odstavec byly přidány ke strojopisu vydání z roku 1936 ve fázi korektur.

LÉČIVÉ ESENCE

TŘICET OSM LÉČIVÝCH ESENCÍ
je rozděleno do následujících
SEDMI KAPITOL¹²

	<i>strana</i>
1. NA STRACH	16
2. NA NEJISTOTU	18
3. NA NEDOSTATEČNÝ ZÁJEM O SOUČASNOST	20
4. NA OSAMĚLOST	23
5. NA PŘECITLIVĚLOST K VLIVŮM A MYŠLENKÁM	25
6. NA SKLÍČENOST A ZOUFALSTVÍ	27
7. NA PŘEHNANOU PÉČI O DOBRO DRUHÝCH	30

12 Tyto názvy skupin jsou založeny na obecných emočních charakteristikách, které Bach identifikoval pro každou ze sedmi Bachových nosod. Bachovy nosody byly sada homeopatických léků vyrobených z bakterií, na kterých Bach pracoval v letech 1919 až 1928. Viz. Nora Weeks, *Lékařské objevy Edwarda Bacha*, kapitola V a VI.

PRO TRPÍCÍ STRACHEM

*ROCK ROSE

DEVATERNÍK PENÍZKOVITÝ

Krizová esence.¹³ Esence pro nouzové situace, při kterých se objevuje dokonce beznadějí. V případě náhlé nemoci, kdy má pacient velký strach až hrůzu, nebo když je stav tak vážný, že způsobuje velké obavy lidem kolem. Není-li pacient při vědomí, mohou se mu esencí zvlhčit rty. Další esence mohou být zapotřebí jako doplněk, např. Bílá lesní réva (Clematis) při bezvědomí, což je stav hlubokého spánku; Řepík lékařský (Agrimony) při trápení, apod.

*MIMULUS

KEJKLÍŘKA SKVRNITÁ

Strach ze všedních věcí, z nemocí, bolesti, nehod, chudoby, temnoty, samoty, neštěstí. Obavy každodenního života. Tito lidé tiše a tajně nesou svou hrůzu, nehovoří o tom uvolněně s ostatními.

13 Tato první věta byla vynechána z většiny pozdějších vydání této knihy. Dr.Bach smíchal pět esencí a nazval je “krizová esence”, a někteří čtenáři byly zmateni, že ten samý název byl také použit pro popis Devaterníku penízkovitého.

CHERRY PLUM SLÍVA TŘEŠŇOVÁ

Strach z přepjaté mysli, z toho, že přijdeme o rozum, z toho, že uděláme strašné a zlé věci, které si nepřejeme a o nichž víme, že jsou špatné; přitom máme nutkání je přesto provést.

ASPEN TOPOL OSIKA

Nejasné, neznámé strachy, pro něž není dáno žádné vysvětlení, žádný důvod.

Přesto, že se pacient může strachovat, že se stane něco hrozného, neví však co.

Tyto vágní, nevysvětlitelné obavy mohou člověka pronásledovat ve dne i v noci.

Trpící se často bojí o svých problémech hovořit s ostatními.

RED CHESTNUT ČERVENÝ KAŠTAN

Pro osoby, pro které je obtížné nestrachovat se o ostatní lidi.

Často se přestanou obávat o sebe samé, avšak pro ty, které mají rádi, dokážou velmi trpět; často předvídají, že je potká neštěstí.

PRO TRPÍCÍ NEJISTOTOU

**CERATO*

ROŽEC (Olověnc willmottův)

Pro lidi s nedostatkem sebedůvěry k učinění rozhodnutí.

Trvale hledají rady u ostatních, které mohou být zavádějící.

**SCLERANTHUS*

CHMEREK ROČNÍ

Pro lidi trpící neschopností rozhodnout se mezi dvěma věcmi, z nichž jedna se zdá být lepší než druhá.

Jsou to většinou tišší lidé, snášejí své potíže sami, nejsou nakloněni o nich hovořit s druhými.

**GENTIAN*

HOŘEC PODZIMNÍ

Pro lidi, kteří se nechají snadno odradit. Mohou se velmi zdárně uzdravovat nebo zvládat záležitosti běžného života, ale jakékoli malé prodlení nebo překážka u nich způsobuje pochybnosti a brzy je deprimuje.

GORSE HLODAŠ EVROPSKÝ

Velmi velká beznaděj, vzdali se víry, že je ještě možné pro ně udělat víc.

Pod vlivem přesvědčování nebo pro potěchu druhých mohou být ochotni zkusit různé léčby, ale zároveň ujišťují lidi kolem sebe, že je jen malá naděje na úlevu.

HORNBEAM HABR OBECNÝ

Pro lidi, kteří cítí, že nemají dostatek síly, mentální nebo fyzické, na to, aby zvládli tíhu života, která na ně byla uvalena; každodenní úkoly se zdají být nesnadno dosažitelné, i když běžně své úkoly plní úspěšně.

Pro ty, kteří se domnívají, že určitá část mysli či těla musí být nejdříve posílena, aby mohla splnit svoji práci.

WILD OAT SVEŘEP VĚTEVNATÝ

Pro ty, kdo mají ctižádost udělat v životě něco význačného, kdo si přejí mít mnoho zkušeností a užívat si všeho možného k naplnění života.

Jejich problémem je zvolit si povolání, protože jejich touha je příliš silná, nemají žádné zaměstnání, které by se jim zamlouvalo více než ostatní.

Může to způsobovat otálení a nespokojenost.

NEDOSTATEČNÝ ZÁJEM O SOUČASNOST

*CLEMATIS

BÍLÁ LESNÍ RÉVA (Plamének plotní)

Ti, kdo jsou zasnění, mátožní, nejsou zcela probuzení, nemají velký zájem o život. Tišší lidé, nejsou doopravdy šťastní ve stávající situaci, žijí spíše v budoucnosti než v přítomnosti, žijí v naději ve šťastnější časy, kdy se jejich ideály snad vyplní. Onemocní-li, mají pouze malou nebo žádnou snahu o uzdravení, v některých případech se i těší na smrt v naději, že nastanou lepší časy nebo že se setkají s milovanou osobou, která je již opustila.

HONEYSUCKLE

ZIMOLEZ KOZÍ LIST

Ti, kdo žijí více v minulosti, snad v čase, kdy byli šťastnější, nebo ve vzpomínkách na ztraceného přítele, nebo v touze, která se nikdy nenaplnila. Neočekávají žádné další štěstí, než to bývalé.

WILD ROSE

PLANÁ RŮŽE (Růže šípková)

Ti, kdo bez zřejmě dostačujícího důvodu rezignovali na vše, co se děje, a pouze proplouvají životem takovým, jakým je, bez jakékoli snahy ke zlepšení věcí a nalezení radosti. Boj se životem vzdali, aniž by si na něco stěžovali.

OLIVE

OLIVA (Olivovník evropský)

Ti, kdo trpěli mentálně nebo fyzicky a kteří jsou tak vyčerpaní a unavení, že nemají více sil se snažit. Každodenní život je pro ně těžký, bez potěšení.

WHITE CHESTNUT

BÍLÝ KAŠTAN (Jírovec maďal)

Pro ty, kteří se nemohou ubránit myšlenkám, nápadům a dohadům, o nichž si nepřejí, aby vstoupily do jejich mysli. Obvykle ve chvílích, kdy zájem o situaci není dostatečně silný k udržení naplněné mysli.

Myšlenky, které nás strachují a drží se nás nebo se na čas dostanou ven, se opět vrátí. Zdá se, že krouží dokola a dokola a mohou člověka mentálně mučit.

Přítomnost takových nepříjemných myšlenek vyhání mír a zasahuje do schopnosti myslet jen na práci nebo na potěšení dne.

MUSTARD

HOŘČICE POLNÍ

Ti, kdo podléhají pochmurným náladám, nebo i beznaději, jako když je zastíní studený, černý mrak a zakryje světlo a radost života. K takovýmto případům nemusí existovat žádný důvod nebo vysvětlení.

Za těchto okolností není v podstatě možné vystupovat šťastně a radostně.

CHESTNUT BUD
POUPĚ KAŠTANU (Jírovec maďal)

Pro ty, kteří plně nevyužívají postřeh a zkušenost a jimž trvá déle než ostatním ponaučit se z lekcí každodenního života.

Zatímco jedna zkušenost by pro někoho stačila, tito lidé potřebují více, než se z lekcí ponaučí.

Tudíž, ke svému zklamání, zjišťují, že činí stejné chyby v různých situacích, přičemž jednou by to mělo stačit, nebo pozorování ostatních by jim mohlo jejich chybu dokonce ušetřit.

NA OSAMĚLOST

*WATER VIOLET ŽEBRATKA BAHENNÍ

Pro ty, kteří jsou ve zdraví i v nemoci rádi sami. Velmi klidní lidé, pohybující se tiše, hovoří málo, a když, tak mírně. Velice nezávislí, schopní a spoléhající se sami na sebe. Zdržují se názorů na ostatní. Jsou odměření, nevšímají si lidí a jdou si vlastní cestou. Často jsou chytří a nadaní. Jejich mír a klid jsou požehnáním pro okolí.

*IMPATIENS NETÝKAVKA ŽLÁZONOSNÁ

Ti, kteří jsou rychlí v myšlení i v jednání, chtějí mít věci udělané bez váhání a bez odkladu. Když onemocní, dychtí po rychlém uzdravení.

Je těžké, aby dokázali být trpěliví s pomalými lidmi, považují to za příkoří a za plýtvání časem. Budou usilovat, aby se tito lidé zrychlili ve všech směrech.

Často raději pracují a přemýšlejí o samotě, aby mohli vše zvládnout podle svého tempa.

HEATHER
VŘES OBECNÝ

Ti, kdo stále vyhledávají společnost kohokoliv, kdo je k dispozici, protože považují za nezbytné hovořit o vlastních záležitostech s druhými, aniž by záleželo na tom, kdo by to mohl být. Jsou nešťastní, pokud mají být jakkoli delší čas sami.

NA PŘECITLIVĚLOST K VLIVŮM A MYŠLENKÁM

*AGRIMONY ŘEPÍK LÉKAŘSKÝ

Žoviální, veselí, vtipní lidé, kteří milují mír a jsou zoufalí z hádek a sporů. Aby jim předešli, jsou ochotni se vzdát mnohého.

Přestože mají obecně problémy a velmi se trápí, jsou neklidní a podléhají strachu na těle i na duchu, schovávají své obavy za humor a žertování a jsou považováni za velmi dobré přátele, jež je dobré znát. Často nadměru pijí alkohol nebo užívají jiné drogy, aby se stimulovali a pomohli si tak unést zkoušky života s radostí.

*CENTAURY ZEMĚŽLUČ LÉKAŘSKÁ

Klidní, tišší a jemní lidé, kteří příliš touží po tom, aby mohli sloužit druhým. Ve svém úsilí přepínají vlastní síly.

Jejich přání je přerůstá a stávají se z nich spíše sluhové než ochotní pomocníci. Jejich dobrá povaha je vede k tomu, že vykonávají více, než je jejich díl práce, a to může způsobit, že zanedbávají vlastní životní poslání.

WALNUT
VLAŠSKÝ OŘECH

Pro ty, kteří mají jisté ideály a životní cíle a naplňují je, ale ve vzácných situacích jsou pokušeni a svedeni z cesty svých ideálů, cílů a práce, a to kvůli nadšení, přesvědčení a silným názorům ostatních.

Květová esence dodá stálost a ochranu před vnějšími vlivy.

HOLLY
CESMÍNA OSTROLISTÁ

Pro ty, kteří někdy myslí na věci jako žárlivost, závist, pomsta, nedůvěra.

Pro různé formy trápení.

Uvnitř sebe sama mohou velmi trpět, často i když neexistuje žádný skutečný důvod jejich neštěstí.

NA SKLÍČENOST A ZOUFALSTVÍ

LARCH MODŘÍN OPADAVÝ

Pro ty, kteří se nepovažují za tak dobré a schopné jako ostatní, očekávají neúspěch, cítí, že nikdy neuspějí, a tak nic nepodnikají, ani se vážněji nepokoušejí něčeho dosáhnout.

PINE BOROVICE LESNÍ

Pro ty, kteří obviňují sami sebe. I když jsou úspěšní, myslí si, že svou práci mohli vykonat lépe, a nejsou nikdy spokojeni se svým úsilím nebo s výsledky. Tvrdě pracují a trpí chybami, které jsou s nimi spojovány.

Někdy, když nastane chyba zapříčiněná někým jiným, obviňují za to vlastní zodpovědnost.

ELM JILM ŠTÍHLÝ

Ti, kteří dobře pracují, naslouchají životnímu poslání a věří, že udělají něco důležitého, často ve prospěch lidstva.

Někdy mohou nastat období deprese, kdy cítí, že úkol, k němuž se zavázali, je příliš náročný a nad lidské síly.

SWEET CHESTNUT

KAŠTAN JEDLÝ

Pro okamžiky, kdy se úzkost stává nesnesitelnou.

Kdy mysl nebo tělo cítí, že dospěly do bodu maximální snesitelnosti a že tomu nyní musí podlehnout.

Když se zdá, že už není nic, jen destrukce, a musíme čelit zkáze.

STAR OF BETHLEHEM

SNĚDEK OKOLICHNATÝ

Pro lidi s velkou úzkostí za podmínek, které na určitý čas způsobují velké neštěstí.

Šok z vážných zpráv, ztráta drahé osoby, hrůza po nehodě apod.

Pro ty, kdo na určitý čas odmítají být utěšováni, přináší tato esence útěchu.

WILLOW

ŽLUTÁ VRBA (Vrba bílá žlutková)

Pro ty, kdo trpí nepřízní osudu nebo mají smůlu a těžko to přijímají bez stěžování si nebo bez rozmrzelosti, jelikož soudí život více podle úspěchu, který jim to přináší.

Pociťují, že si nezasloužili takový soud, že to bylo nespravedlivé, a že z toho zahořkli.

Často se méně zajímají a méně dělají věci, které je dříve v životě těšily.

OAK DUB LETNÍ

Pro ty, kdo velice usilují a bojují, aby se uzdravili, nebo zápasí se záležitostmi každodenního života. Zkoušejí jednu věc za druhou, i když se situace zdá být beznadějná.

Bojují dál. Jsou nespokojeni sami se sebou, jestliže nemoc zasahuje do jejich povinností nebo do pomoci druhým.

Jsou to stateční lidé, bojující proti velkým obtížnostem bez ztráty víry a úsilí.

CRAB APPLE PLANÉ JABLKO

Toto je esence na očistu.

Pro ty, kdo pociťují něco nečistého v sobě samých.

Často se jedná o věc se zdánlivě malým významem.

Jindy může jít o závažnější nemoc, která ovšem není brána v úvahu ve srovnání s věcí, na kterou se soustředí.

V obou případech se jedná o snahu osvobodit se od jedné určité věci, na kterou nejvíce myslí a která se zdá být podstatná, aby ji léčili.

Pokud léčba selže, jsou zoufalí.

Jako pročišťující lék tato esence čistí rány, když má pacient důvod se domnívat, že mu do rány vnikl jed a je třeba zbavit se jej.

NA PŘEHNANOU PÉČI O DOBRO DRUHÝCH

*CHICORY ČEKANKA OBECNÁ

Ti, kteří berou příliš ohled na potřeby druhých, mají sklon k přehnané péči o děti, o příbuzné, o přátele, a ti, kteří vždy najdou něco, co je potřeba napravit. Soustavně opravují to, co považují za špatné, a baví je to. Touží po blízké přítomnosti lidí, o které pečují.

*VERVAIN SPORÝŠ LÉKAŘSKÝ

Zásadoví lidé s pevnými názory, kteří jsou přesvědčeni o jejich správnosti, a zřídka je mění.

Velmi si přejí obrátit vše kolem sebe k vlastnímu pohledu na svět.

Mají silnou vůli a hodně kuráže, když jsou přesvědčeni o věcech, které chtějí naučit ostatní.

V nemoci bojují i dlouho poté, co mnozí by se už vzdali svých povinností.

VINE VINNÁ RÉVA

Velmi schopní lidé, kteří jsou si jisti svým nadáním a kteří jsou přesvědčeni o úspěchu.

S jistotou si myslí, že by bylo ku prospěchu druhých, kdyby je bylo možno přesvědčit, aby dělali věci tak, jak je dělají oni sami, nebo jak je považují za správné. I v nemoci budou řídit své návštěvníky.

Mohou být velkým přínosem v nouzi.

BEECH BUK LESNÍ

Pro ty, kteří cítí potřebu vidět více dobra a krásy ve všem, co je obklopuje. A ačkoliv se mnohé zdá být špatné, mají schopnost vidět to dobré, co vyrůstá zevnitř. A aby mohli být tolerantnější, shovívavější a mít více pochopení k odlišným způsobům jednotlivců a všech věcí, pracují na své konečné dokonalosti.

ROCK WATER VODA Z LÉČIVÝCH PRAMENŮ

Ti, kdo jsou velmi striktní ve svém způsobu života, odpírají si mnoho radosti a potěšení v životě, protože si myslí, že by to mohlo zasahovat do jejich práce.

Jsou si tvrdými pány. Přejí si být zdraví, silní a aktivní a udělají cokoli, čemu uvěří, že je v tom udrží. Doufají, že se stanou příkladem pro ostatní, budou na ně apelovat, aby mohli následovat jejich myšlenky a dosáhnout lepšího výsledku.

NÁVOD

Pro ty, kteří se nemohou léčit sami nebo si nemohou připravit vlastní zásobní lahvičku, lze si léčbu a esence vyžádat na:¹⁴

CENTRÁLA:

DR. BACH'S TEAM OF WORKERS¹⁵
"Wellsprings"¹⁶ and "Mount Vernon"¹⁷,
Sotwell, Wallingford,
Berks.¹⁸

14 S výjimkou delšího úvodu, který diktoval Bach před svou smrtí, strany 33 a 34 jsou jediné strany, kde se vydání z roku 1941 liší od vydání z roku 1936. Nora Weeks je pozměnila, aby dala čtenářům vědět, že esence (a poradenství při výběru) byly rovněž k dispozici v Bachovu centru: porovnej stranu 26 faksimilního vydání z roku 1936 zde www.bachcentre.com/centre/download/healers1936.pdf.

15 Tým v roce 1941 tvořila Nora Weeks (asistentka Dr. Bacha a jeho životopisec), Victor Bullen a Mary Tabor.

16 Wellsprings patřil Mary Tabor, a Bach ho používal k prohlídkám pacientů a jako korespondenční adresu. Mary Tabor tým opustila a vystěhovala se někdy ve 40. letech 20. století. Dům, který stále existuje, je v soukromém vlastnictví.

17 Bach a Nora Weeks se přestěhovali do Mount Vernon v roce 1934. Dnes je Mount Vernon ve vlastnictví registrované charity The Dr Edward Bach Healing Trust a je sídlem Bachova centra. Viz. Judy Ramsell Howard, *Příběh Mount Vernon (The Story of Mount Vernon)*.

18 Sotwell byl část hrabství Berkshire do roku 1974, kdy oblasti kolem Wallingfordu a Didcotu byly samosprávním zákonem z roku 1972 převedeny do hrabství Oxfordshire.

Esence jsou též dodávány a jsou k dostání v následujících lékárnách:

Messrs. KEENE & ASHWELL,¹⁹
38 New Cavendish Street,
London, W.1.

Messrs. NELSON & CO., LTD.,²⁰
73 Duke Street,
Grosvenor Square,
London, W.1.

Zásobní lahvičky:

	s.	d. ²¹
Jedna esence		8 (poštovné 2d.)
Dvanáct esencí	5	0 (poštovné 4d.)
Kompletní set 38 esencí	15	0 (poštovné 6d.)

19 Keene & Ashwell už nepodniká. Adresa je nyní sídlem společnosti dodávající vybavení do vinných sklepů.

20 The Nelsons homeopatická lékárna pokračuje v podnikání v ulici Duke Street, stejně jako jejich asociace s květovými esencemi: Nelsons vyrábějí a prodávají esence pod označením *Bach® Original Flower Remedies*.

21 Tyto ceny z roku 1941 jsou udávány v před-desítkové měně: jeden šilink (s.) byl ekvivalent dnešní mince 5 pencí (p.); jeden šilink byl 12 starých pencí (d.). Kompletní set esencí plus poštovné by stálo o něco méně než 78p.

ZPŮSOBY DÁVKOVÁNÍ²²

Jelikož jsou všechny tyto esence čisté a neškodné, neexistují žádné obavy z toho, že by mohlo být dodáno příliš mnoho nebo příliš málo, byť jen nepatrné množství esence je potřebné pro jednu dávku. Stejně tak nemůže žádná z těchto esencí uškodit, ani pokud by se ukázalo, že není správně vybraná pro daný případ.

Pro přípravu dejte dvě kapky ze zásobní lahve do malé lahvičky téměř naplněné vodou; pokud je to potřeba nějaký čas uchovat, může být přidáno trochu brandy pro konzervaci.

Tato lahvička se používá k vlastnímu dávkování a jen pár kapek s trochou vody, mléka, nebo jak to komu vyhovuje, je jediné co je potřeba.

V naléhavých případech mohou být kapky podávány každých pár minut, dokud nedojde ke zlepšení; v těžkých případech každou půlhodinu a u dlouhodobých případů každé dvě nebo tři hodiny nebo více i méně často, jak pacient pociťuje potřebu.

V bezvědomí často vlhčete rty.

Kdykoli se objeví bolest, ztuhlost, zánět nebo místní problémy, měl by být navíc ještě aplikována pleťová voda.

22 Pokyny k dávkování byly v pozdějších vydáních knihy *Dvanáct léčitelů* podstatně přepsány, aby se obracely k otázkám a připomínkám vznešených uživatelů esencí. Porovnej např. stranu 23 a 34 zde www.bachcentre.com/centre/download/healers.pdf, vydání Bachova centra z roku 2009.

Dejte několik kapek z lékařské lahve do misky s vodou, namočte v ní kus látky a přiložte na postižené části; podle potřeby můžete místo čas od času opět navlhčit.

Někdy může být užitečné potírání houbičkou nebo koupání ve vodě s několika kapkami esencí.

ZPŮSOB PŘÍPRAVY²³

Dvě metody se používají k přípravě těchto esencí.

SLUNEČNÍ METODA

Tenká skleněná mísa je téměř naplněná nejčistší vodou, kterou lze získat pokud možno z blízkého pramene.

Květy dané rostliny se sesbírají a okamžitě se nechají vznášet na hladině vody tak, aby ji celou pokryly, a tak se zanechají na jasném slunci tři nebo čtyři hodiny, eventuálně i méně, dokud květy nezačnou projevovat první příznaky vyblednutí. Květy se pak opatrně vyjmout a voda se nalije do lahví tak, aby je zaplnila jen do poloviny. Lahve jsou pak doplněny brandy, aby se esence zakonzervovala. Tyto lahve slouží jako zásobní²⁴ a nejsou používány přímo k dávkování.

23 Ke konci 70.let 20.století se Nora Weeks rozhodla stáhnout knihu o výrobě esencí, kterou napsala společně s Victorem Bullentem, uprostřed obav, že esence připravené podle Bachových metod mohou být shledány jako součást systému, bez ohledu na použité rostliny. Většina této části byla odstraněna ve stejné době. Bachovo centrum znovu vydalo knihu od Weeks & Bullen v roce 1998: viz. Předmluva knihy *Bachovy květové esence: Ilustrace a přípravy (The Bach Flower Remedies: Illustrations and Preparations)*.

24 Bach se odkazuje na mateřskou tinkturu jako "zásobní esence" a vyrábí esence k podávání přímo z mateřské tinktury. Ve skutečnosti, běžný proces ředění zahrnuje tři fáze: energised? voda smíchaná s brandy pro přípravu mateřské tinktury; mateřská tinktura ředěná v poměru dvě kapky na 30 ml (1 oz.) brandy pro přípravu zásobní esence; a zásobní esence pak ředěná před užíváním tak, jak je to popsáno v kapitole o Dávkování. Není jasné, proč Bach poukazuje pouze na dvě fáze v této pasáži, ale pravděpodobně je to proto, že prostřední fázi nepovažoval za

Několik kapek se z ní odebere do jiné lahve a z ní je pak pacient lé en, takže zásobní²⁵ lahev obsahuje velkou zásobu. Lahvičky dodávané z lékáren by měly být používány stejným způsobem.²⁶

Následující esence byly připraveny tak, jak je uvedeno výše:

Agrimony, Centaury, Cerato, Chicory, Clematis, Gentian, Gorse, Heather, Impatiens, Mimulus, Oak, Olive, Rock Rose, Rock Water, Scleranthus, Wild Oat, Vervain, Vine, Water Violet, White Chestnut Blossom.²⁷

Voda z léčivých pramenů (Rock Water). Již dlouho je známo, že některé studny a pramenité vody mají sílu léčit lidi, a takové studny nebo prameny se staly díky této vlastnosti známé. Každá studna nebo pramen, o kterých je známo, že mají léčivou sílu, a které jsou ještě zachovány ve svém přirozeném stavu a nezatíženy ničitelstvím člověka, mohou být použity.

METODA VAŘENÍM

Zbývající esence byly připraveny vařením takto:

Vzorky, které budou popsány, byly povařeny půlhodiny v čisté čiré vodě.

Scezená tekutina, nalitá do lahví naplněných do poloviny, a pak, za studena, přidaná brandy (jako předtím na

důležitou pro lidi, kteří si připravují malé množství pro osobní užití.

25 Místo “zásobní” čtěte “mateřská tinktura” - viz. předchozí poznámka pod čarou.

26 Dodávky z lékáren by měly obvyklou sílu zásobních esencí.

27 “Kaštan bílý” se takto nazývá pro odlišení od pupat stejného stromu, která se používají k přípravě esence Poutě kaštanu koňského (Chestnut Bud). Viz. níže metoda vařením.

dolití plné lahve) pro uchování.

Poupě kaštanu (Chestnut Bud). Pro tuto esenci jsou pupeny sbírány ze stromu kaštanu bílého, těsně předtím, než vypučí list.

U ostatních by květenství mělo být používáno i s malými kousky stopky, a pokud je k dispozici, tak i s mladými čerstvými listy.

Všechny dané esence lze nalézt přirozeně rostoucí na Britských ostrovech kromě Vinné révy (Vine), Olivy (Olive), Rožce (Cerato), ačkoliv některé jsou původem z jiných zemí podél střední a jižní Evropy až k severní Indii a Tibetu.

Anglické a botanické názvy jednotlivých esencí jsou následující:

* AGRIMONY	.	.	<i>Agrimonia Eupatoria</i> ²⁸
ASPEN	.	.	<i>Populus Tremula</i>
BEECH	.	.	<i>Fagus Sylvatica</i>
* CENTAURY	.	.	<i>Erythraea Centaurium</i> ²⁹
* CERATO	.	.	<i>Ceratostigma Willmottiana</i> ³⁰

28 Konvence s latinskými názvy rostlin je první písmeno velké pouze u prvního slova, nikoli u druhého: *Agrimonia eupatoria*. V raných vydáních knihy *Dvanáct léčitelů a ostatní esence* začínala obě slova latinských názvů velkými písmeny a zde jsme to ponechali bez korekce.

29 Latinský název rostliny se řídí podle Mezinárodního klíče botanického názvosloví (International Code for Botanical Nomenclature). Používaná pravidla se čas od času mění a některé názvy v textu z roku 1941 jsou nyní zastaralé. Novodobé názvy rostliny používané pro přípravu esence Zeměžluč lékařská (Centaurium remedy) je např. *Centaurium umbellatum*.

30 Řecké zakončení slov na -ma není ve skutečnosti ženského rodu a správný latinský název této rostliny je *Ceratostigma willmottianum*. Zde jsme ponechali *willmottiana*, protože je široce používán v knihách o esencích.

CHERRY PLUM . . .	<i>Prunus Cerasifera</i>
CHESTNUT BUD . . .	<i>Æsculus Hippocastanum</i>
* CHICORY . . .	<i>Cichorium Intybus</i>
* CLEMATIS . . .	<i>Clematis Vitalba</i>
CRAB APPLE . . .	<i>Pyrus Malus</i> ³¹
ELM . . .	<i>Ulmus Campestris</i> ³²
* GENTIAN . . .	<i>Gentiana Amarella</i>
GORSE . . .	<i>Ulex Europæus</i>
HEATHER . . .	<i>Calluna Vulgaris</i>
HOLLY . . .	<i>Ilex Aquifolium</i>
HONEYSUCKLE . . .	<i>Lonicera Caprifolium</i>
HORNBEAM . . .	<i>Carpinus Betulus</i>
* IMPATIENS . . .	<i>Impatiens Royleii</i> ³³
LARCH . . .	<i>Larix Europea</i> ³⁴
* MIMULUS . . .	<i>Mimulus Luteus</i> ³⁵
MUSTARD . . .	<i>Sinapis Arvensis</i>
OAK . . .	<i>Quercus Pedunculata</i> ³⁶
OLIVE. . .	<i>Olea Europæa</i>
PINE . . .	<i>Pinus Sylvestris</i>
RED CHESTNUT . . .	<i>Æsculus Carnea</i>
* ROCK ROSE . . .	<i>Helianthemum Vulgare</i> ³⁷
ROCK WATER . . .	
* SCLERANTHUS. . .	<i>Scleranthus Annuus</i>

31 Moderní název je *Malus sylvestris*. *Malus pumila* se často používá jako synonymum na etiketách výrobků a v knihách.

32 Novodobý název *Ulmus procera*.

33 Novodobý název *Impatiens glandulifera*.

34 Novodobý název *Larix decidua*.

35 Novodobý název *Mimulus guttatus*.

36 Novodobý název *Quercus robur*.

37 Novodobý název *Helianthemum nummularium*.

STAR OF BETHLEHEM .	<i>Ornithogalum Umbellatum</i>
SWEET CHESTNUT .	<i>Castanea Vulgaris</i> ³⁸
* VERVAIN . . .	<i>Verbena Officinalis</i>
VINE . . .	<i>Vitis Vinifera</i>
WALNUT . . .	<i>Juglans Regia</i>
* WATER VIOLET .	<i>Hottonia Palustris</i>
WHITE CHESTNUT .	<i>Æsculus Hippocastanum</i>
WILD OAT . . .	<i>Bromus Asper</i> ³⁹
WILD ROSE . . .	<i>Rosa Canina</i>
WILLOW . . .	<i>Salix Vitellina</i>

† Pro *Bromus Asper* neexistuje anglický název.
Bromus je starověké slovo znamenající oves.

38 Novodobý název *Castanea sativa*.

39 Novodobý název *Bromus ramosus*.

A kéž bychom měli radost a vděčnost v našich srdcích, že velký stvořitel všech věcí ve své lásce k nám umístil byliny do polí pro naše uzdravování.

Pro více informací o Dr. Bachovi a jeho práci...
Pro průvodce esencemi Dr. Bacha a pro léčení svépomocí..
Pro doporučené knihy...
Pro pomoc s výběrem esencí...
Pro přístup k plně vyškoleným praktikům...
Pro vzdělávání...
Pro bezplatné stahování...
Pro názory a komentáře...
Pro odkazy k informacím v mnoha jazycích...

www.bachcentre.com